

K e r t o m u s .

muinaistieteellisistä kaivauksista, jotka allekirjoittanut Turun kaupungin Historiallisen museon puolesta 28-30 9. 1942 suoritti Euran Käräjämäellä. Tutkimusten kohteena oli Käräjämäellä sijaitseva tuomarinympyrä. Kertomukseen liittyy kolme pohjapiirrosta sekä valokuvia. T.K.H.M. 13639.

Löydöt: TURUN KAUP. HIST. MUS 13639:1-14

Käräjämäen tuomarinympyrä, joka sijaitsee mainitun mäen korkeimmalla kohdalla, on suuruudeltaan n. 8 x 7,5 m. Kivien luku on 12 (taikka 13, jos eräs muita pienempi kivi kehän eteläosassa lasketaan mukaan). Kehän pohjoisosassa ovat kivet asetetut melko likelle toisiaan, jota vastoin kehän eteläosassa on suurempi aukko, josta M.T:n arkistossa olevien tietojen mukaan, on aikaisemmin kehän keskellä ollut kivi, joka kuitenkin on siirretty Jän Vahen talon väentuvan uunin alustaan (toisen tiedon mukaan saman talon navetan perustukseen).

V. 1870 suoritti K.F. Ignatius koekaivauksen tuomarinympyrän sisäpuolella (Hist. Arkisto III, s. 105). Ignatiuksen kaivaman kokuopan ääriivivat olivat vielä selvästi näkyvissä; kuoppa oli kaivettu kehän eteläreunasta ympyrän keskikohdalle. Ignatiuksen antaman selostuksen mukaan ei k.o. kaivauksissa tehty mitään löytöjä.

Kehän sisäpuolella olevasta aivan tasaisesta alasta poistettiin ensin ohut turvekerros. Tämän alla oli nyrkinkokoisia kiviä sekä tuhkaa, ehkä myöh. ajalta varsinkin alueen itä-osassa. Yleensä näyttää tällä mäellä nyrkinkokoisia kiviä olevan pintakerroksessa, syvempänä, niinkuin myöskin tuomarinympyrässä, karkeata soraa. Kuitenkin tuntui siltä kuin kiviä olisi ollut jonkunverran enemmän ympyrän sisäpuolella kuin sen ulkopuolella.

Tutkimusten tärkein tulos oli kaksi hautaa, jotka kaivettiin esiin tuomarinympyrästä. Toinen niistä, hauta I oli aivan likellä läntistä reunaa, toinen, hauta II, taasen vastapäätä ympyrän itä-osassa.

Hauta I. N. 10 - 30 cm:n syvyydestä löydettiin n. kahden kivi-kerroksen alta runsaasti poltettuja luita, jotka olivat 60 X 40 cm:n suuruisella alalla. Luunsirut olivat kivien välissä; minkäänlaista erikoista kivien asettelua luukuopan ympäri ei kuitenkaan ollut havaittavissa. Löydöt olivat pieni rautainen pinsetti, kokoon taivutettu veitsi, epämääräinen raudanpala, luultavasti veitsestä, sekä muutamia saviastian paloja. Lisäksi löydettiin pintamaasta suunnilleen haudan kohdalta veitsenkatkelma, joka mahdollisesti kuuluu samaan hautakalustoon.

Hauta II. Tästä haudasta löydettiin esineiden lisäksi ainoastaan yksi palanut luunsiru. Todennäköiseltä tuntuu kuitenkin, että tämäkin hauta on polttohauta, sillä löydöt olivat niinkuin haudassa I kivien välissä ainoastaan n. 10 - 20 cm:n syvyydessä. Löydöt olivat: pieni pyöreä pronssisolki 600-luvulta, katkelmia ilmeisesti kahdesta tasaleveästä pronssisesta rannerenkaasta (muuan katkelma

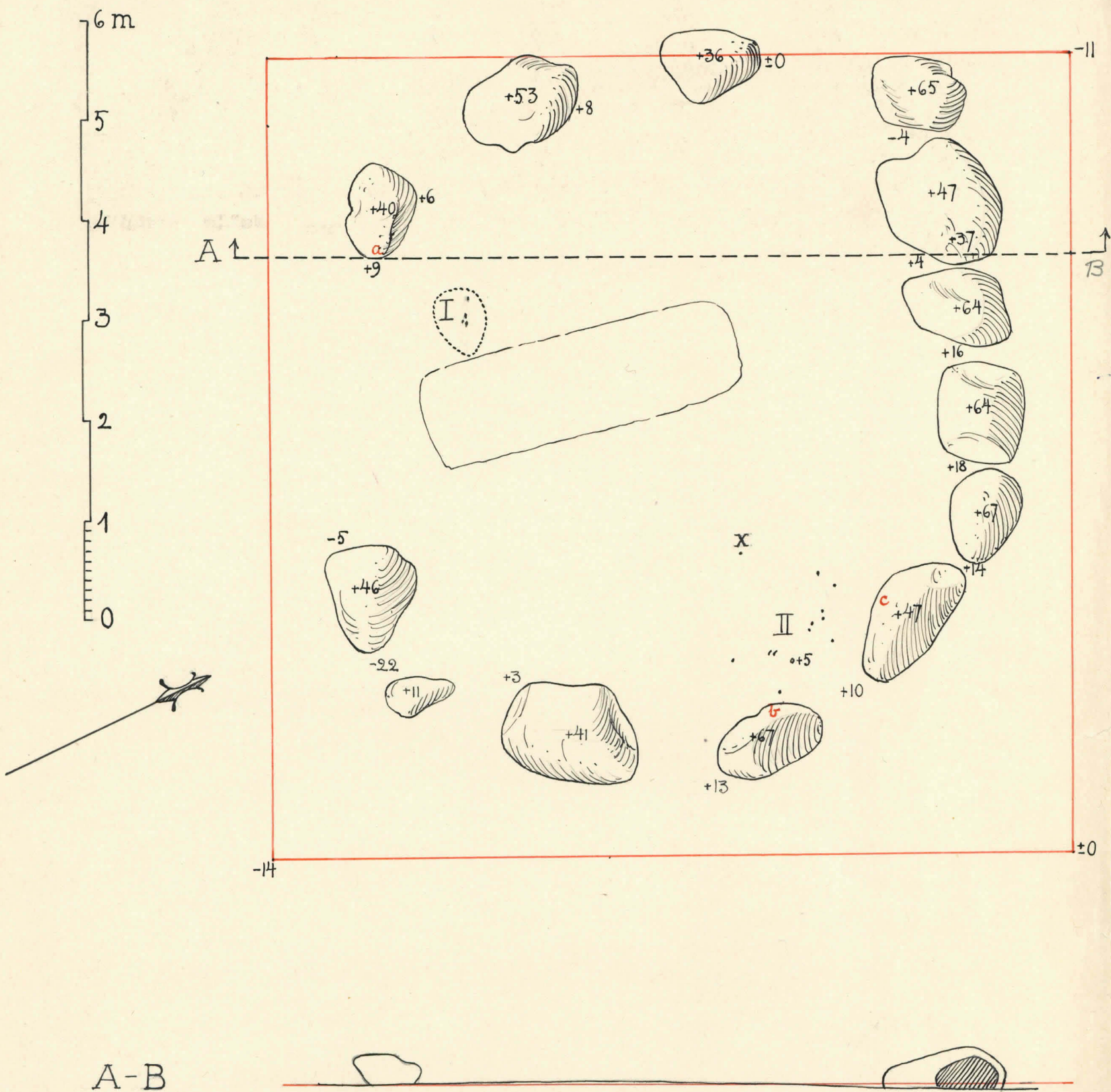
muistuttaa sormusta), lasipala ehkä myöh. ajalta 1 sininen ja 6 punaista helmeä. Hauta II:n läheisyydestä löydettiin lisäksi kilvenniitti.

Tutkimusten lopputuloksena on siis, että Käräjämäen tuomarinympyrä alunpitäen on hauta ilmeisesti 600-luvulta, mikä ei kuitenkaan estä sitä, että tuomarinympyrää myöhemmin on käytetty käräjäpaikkana.

Tuomarinympyrästä löydettiin myöskin kivikaudelta peräisin olevia kivi-iskoksia, mikä todistaa, että Käräjämäellä myöskin on sijainnut kivikauden asuinpaikka.

Turussa, lokakuussa 1942.

A. H. Oksanen

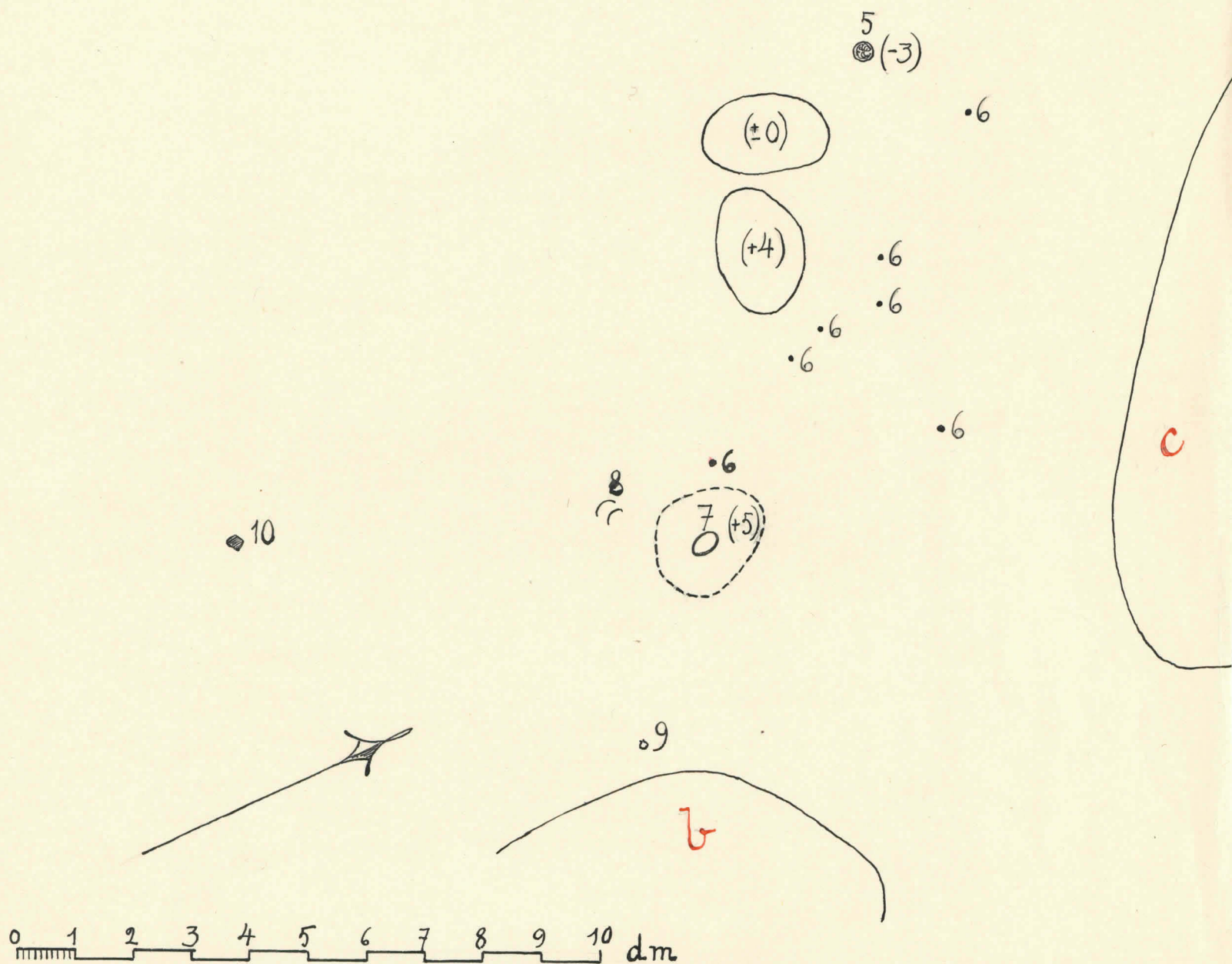

Euran Käräjämäen luomarin ympyrä

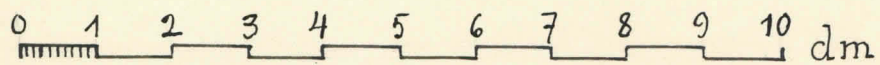
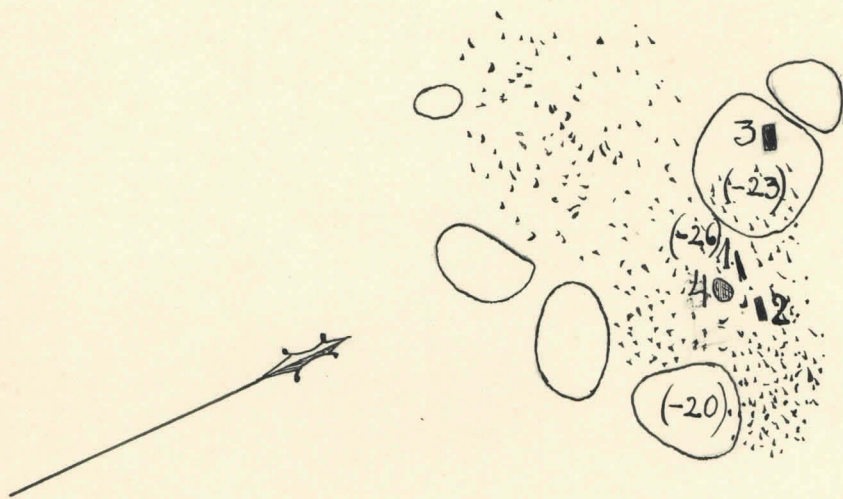
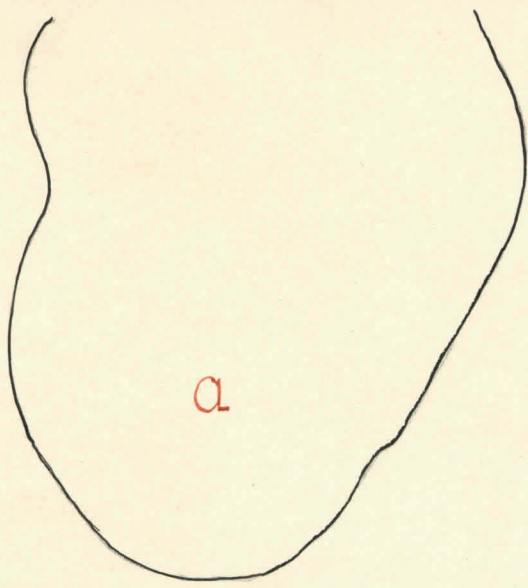
x kilvennä III1

Euran Käräjämäen tuomarinympyrä Hauta II

11

5. solki
6. helmiä
7. rannerengas
8. rannerenkaan osia
9. " osa
10. lasinpala
11. kilvenniitti

Euran Käräjämäen tuomarinymyrä Hauta I

1. pinselli
2. veitsenterän kappale
3. ---
4. ruukunpala